

Digital Trust Center (DTC) Benchmark onderzoek

16-03-2023

Wouter Jacobs
Senior Research Consultant
Jasper Paardenkooper
Research Consultant

**MARKET
RESPONSE**

Inhoudsopgave

- Situatie en vraagstelling 3
- Belangrijkste uitkomsten 4
- Algemene resultaten 14
- Onderzoeksverantwoording 21

Benchmark onderzoek

In opdracht van

digital trust
center.

Wouter Jacobs
Senior Research Consultant
+31 6 2950 5602
wouter.jacobs@marketresponse.nl

Jasper Paardenkooper
Research Consultant
+31 6 3747 3434
jasper.paardenkooper@
marketresponse.nl

Situatie en vraagstelling

Introductie

Uit een recent intern onderzoek van 11.000 meldingen van cybersecuritybedrijf Eye Security blijkt dat 1 op de 5 bedrijven het risico loopt om slachtoffer te worden van een cyberincident (Eye Security, 2023). Met name ondernemers van het Nederlandse MKB onderschatten de risico's, terwijl zij juist vaker slachtoffer zijn (BNR, 2023). Verder vond Eye Security (2023) dat de impactreductie voor cyberincidenten vooral afhankelijk is van de experts die beveiligingssoftware implementeren. De CEO van Eye Security vertelt dat ondernemers cyberaanvallen als serieus risico ervaren, maar dat ze moeite hebben met de stappen die kunnen worden genomen om het risico te verkleinen (BNR, 2023).

Bovenstaande artikelen belichten het maatschappelijk probleem voor kleine bedrijven in Nederland. Bij kleinere bedrijven zijn de ICT-taken vaak niet belegd bij een specialist waardoor risico's onvoldoende worden afgedekt en fouten soms onopgemerkt blijven. In deze context heeft het ministerie van EZK het programma Digital Trust Center (DTC) opgezet. Het doel van het DTC is om de digitale veiligheid van het Nederlandse niet vitale bedrijfsleven te stimuleren. Het DTC wil laagdrempelige informatie bieden voor de groepen bedrijven die op dit moment nog niet bewust zijn van hun digitale veiligheid, of graag zouden weten waar ze moeten starten. Met dat doel heeft het DTC de 5 basisprincipes van digitaal veilig ondernemen ontwikkeld: inventariseer kwetsbaarheden, kies veilige instellingen, voer updates uit, beperk toegang en voorkom virussen en andere malware leren.

DTC heeft ook diverse scans/zelftests ontwikkeld waarbij ondernemers kunnen toetsen hoe het staat met de veiligheid van de ICT-systemen en -processen en die ondernemers concrete adviezen en suggesties geven waarmee de beveiliging kan worden verbeterd. DTC wil verder graag in de tools kunnen teruggeven aan ondernemers hoe het eigen niveau in de digitale weerbaarheid zich verhoudt tot dat van branchegenoten of bedrijven van vergelijkbare grootte. DTC wilde graag onderzoek doen om deze 'benchmark' cijfers te verkrijgen.

De centrale vraag is: Wat is het niveau in de digitale weerbaarheid van ondernemend Nederland (zzp en mkb) ten opzichte van verschillende voorgedragen maatregelen?

Leeswijzer

In deze rapportage maken we onderscheid tussen zzp'ers en mkb'ers (tot 25 medewerkers) en bij beide groepen worden de resultaten verbijzonderd voor ondernemingen die wel en niet gebruikmaken van een externe IT-dienstverlener (ITD'er). Ten eerste worden de 5 best en slechtst nageleefde maatregelen weergegeven voor zowel de zzp'ers als de mkb'ers. Daarna worden de grootste overeenkomsten en verschillen tussen deze groepen samengevat. Ten derde, wordt er gekeken welke bedrijfsgrootte en welke sector vooral gebruik maken van IT-dienstverlening en wordt er gekeken naar de verschillen tussen de groepen zzp'ers en mkb'ers met en zonder IT-dienstverlener.

Eye Security. 2023, januari. *Eye Security slaat alarm - kans op een hack is 1 op 5*. <https://www.eye.security/nl/blog/eye-security-slaat-alarm-kans-op-een-hack-is-1-op-5>

BNR. 2023, januari. *1 op de 5 bedrijven loopt risico gehackt te worden, vooral mkb kwetsbaar*. <https://www.bnr.nl/nieuws/ondernemen/10500743/1-op-de-5-bedrijven-loopt-risico-gehackt-te-worden-vooral-mkb-kwetsbaar>

Ruim 8 op de 10 zzp'ers zegt phishing te herkennen

Belangrijkste uitkomsten: best en slechts scorende maatregelen

5 best scorende maatregelen onder zzp'ers	Ja	Nee	Weet ik niet
Phishing herkennen*	85%	4%	11%
Virusscanner geïnstalleerd**	83%	15%	2%
Spamfilter ingesteld	77%	19%	4%
Gebruik unieke sterke wachtwoorden	73%	25%	3%
Met internet verbonden apparaten up-to-date	68%	22%	10%

*Het herkennen van phishing staat ook bij de 5 best scorende maatregelen onder mkb'ers

**Antivirussoftware op apparaten staat ook bij de 5 beste scorende maatregelen onder mkb'ers

- De best nageleefde maatregel bij zzp'ers is het herkennen van phishing, gevolgd door het geïnstalleerd hebben van een virusscanner. Deze twee maatregelen staan ook bij de 5 best nageleefde maatregelen onder mkb'ers.
- Bijna 4 op de 5 zzp'ers hebben een spamfilter ingesteld en ruim 7 op de 10 gebruiken unieke sterke wachtwoorden, eventueel door middel van een wachtwoordmanager.
- 68% van de zzp'ers weet zeker dat de met internet verbonden apparaten up-to-date zijn.

Ruim 8 op de 10 mkb'ers heeft antivirussoftware geïnstalleerd

Belangrijkste uitkomsten: best en slechts scorende maatregelen

5 best scorende maatregelen onder mkb'ers	Ja	Nee	Weet ik niet
Antivirussoftware op apparaten**	85%	10%	5%
Phishing herkennen*	82%	13%	5%
Domeinnaam beveiligd	80%	11%	9%
Overzicht gebruik apparaten en applicaties	78%	15%	7%
Geregeld back-up belangrijkste bedrijfsgegevens	77%	15%	8%

*Het herkennen van phishing staat ook bij de 5 best scorende maatregelen onder zzp'ers

**Antivirussoftware op apparaten staat ook bij de 5 best scorende maatregelen onder zzp'ers

- Onder mkb'ers is de best nageleefde maatregel het draaien van antivirussoftware op alle apparaten. 85% geeft aan dat dit het geval is in hun bedrijf.
- Ruim 4 op de 5 zegt phishing te kunnen herkennen.
- 4 van de 5 mkb'ers hebben een beveiligde domeinnaam.
- 78% van de mkb'ers heeft een overzicht welke apparaten en applicaties in gebruik zijn en 77% maakt geregeld een back-up van de belangrijkste bedrijfsgegevens.

Bijna 4 op de 5 zzp'ers gebruiken zakelijke computer ook privé

Belangrijkste uitkomsten: best en slechts scorende maatregelen

5 slechtst scorende maatregelen onder zzp'ers	Ja	Nee	Weet ik niet
Gebruik zakelijke computer privé	78%	21%	1%
Risicoanalyse digitale veiligheid	28%	65%	7%
Bellijst voor digitale noodsituatie	33%	63%	6%
2FA zakelijke e-mail	42%	55%	3%
2FA alle bedrijfsapplicaties*	44%	50%	6%

- Bijna 4 op de 5 zzp'ers gebruiken hun zakelijke computer ook privé.
- 28% van de zzp'ers hebben een risicoanalyse gemaakt van hun digitale veiligheid.
- 1 op de 3 zzp'ers heeft een bellijst voor het geval er een digitale noodsituatie ontstaat.
- Ongeveer 2 van 5 zzp'ers hebben 2FA ingesteld op hun zakelijke e-mail en alle andere bedrijfsapplicaties.

*2FA op alle bedrijfsapplicaties staat ook bij de 5 slechtst scorende maatregelen onder mkb'ers

Minder dan de helft van de mkb-ondernemers heeft nagedacht over netwerksegmentatie

Belangrijkste uitkomsten: best en slechts scorende maatregelen

5 slechtst scorende maatregelen onder mkb'ers	Ja	Nee	Weet ik niet
Nagedacht over netwerksegmentatie	43%	38%	18%
Macro's uitgeschakeld	55%	21%	24%
Logging ingeschakeld	57%	22%	21%
2FA alle bedrijfsapplicaties*	60%	37%	3%
Medewerkers zelf software installeren	35%	61%	4%

*2FA op alle bedrijfsapplicaties staat ook bij de 5 slechtst scorende maatregelen onder zzp'ers

- 43% van de mkb'ers geeft aan na te denken over netwerksegmentatie binnen het bedrijf.
- Ruim de helft geeft aan dat macro's staan uitgeschakeld in alle kantoorapplicaties.
- 57% geeft aan dat logging staat ingeschakeld op alle bedrijfssystemen.
- Van de mkb'ers geeft 3 op de 5 aan 2FA te hebben ingesteld op alle bedrijfsapplicaties.
- 61% van de mkb'ers geeft aan dat medewerkers niet zelf software mogen installeren.

Phishing herkennen en antivirussoftware meest nageleefd; 2FA het minst

Belangrijkste uitkomsten: verschillen en overeenkomsten tussen zzp'ers en mkb'ers

Men denkt phishing goed te kunnen herkennen

- Van de zzp'ers en de mkb'ers geven ruim 4 op de 5 aan phishing te kunnen herkennen.
- 4% van de zzp'ers geven aan phishing *niet* te kunnen herkennen. 11% geeft aan het niet te weten. Van de mkb'ers geeft 13% aan phishing *niet* te kunnen herkennen en 5% zegt het niet te weten. Mkb'ers denken dus iets minder vaak phishing te kunnen herkennen dan zzp'ers.

Antivirussoftware of virusscanner aanwezig

- Zowel binnen de groep zzp'ers als binnen de groep mkb'ers geven 4 op de 5 aan dat er een virusscanner of antivirussoftware is geïnstalleerd.
- Van de zzp'ers geeft 15% aan geen virusscanner te hebben geïnstalleerd en 2% geeft aan het niet te weten.
- 10% van de mkb'ers geeft aan dat er geen antivirussoftware is geïnstalleerd. 5% geeft aan het niet te weten.

2FA wordt niet genoeg gebruikt

- Opvallend is dat zowel onder zzp'ers als onder mkb'ers de maatregelen over 2FA bij de 5 slechtst nageleefde maatregelen staat.
- 60% van de mkb'ers geeft aan 2FA te hebben ingesteld op alle bedrijfsapplicaties. Onder zzp'ers ligt dit percentage op 44%.

Zzp'ers hebben meer inzicht, maar lagere scores; mkb'ers hebben vaker een bellijst aanwezig en de back-up getest

Belangrijkste uitkomsten: verschillen en overeenkomsten tussen zzp'ers en mkb'ers

Zzp'ers hebben meer inzicht in stand v. zaken

- Zzp'ers geven minder vaak het antwoord 'weet niet' op de vragen dan mkb'ers (gemiddeld 5% onder zzp'ers en 10% onder mkb'ers).
- Dit verschil wordt het meest veroorzaakt door de zzp'ers zonder ITD.

Zzp'ers leven minder goed na

- Zzp'ers scoren gemiddeld lager op de maatregelen dan mkb'ers (57% vs. 66%).
- Zzp'ers zonder ITD-dienstverlener (ITD) scoren gemiddeld 58% en zzp'ers met ITD scoren gemiddeld 46%.
- Bij mkb'ers zien we gemiddeld weinig verschil in het nalevingspercentage (zonder ITD gemiddeld 68% en met ITD gemiddeld 66%).

Mkb'er heeft vaker een bellijst

- Mkb'ers geven vaker aan een bellijst te hebben voor digitale noodgevallen (62%). Onder zzp'ers is dit een van de minst nageleefde maatregelen met 33%.
- De zzp'ers testen ook minder vaak of hun back-up van de belangrijke bedrijfsgegevens werkt (54% vs. 66% van de mkb'ers).

Mkb'ers hebben vaker een IT-dienstverlener

Belangrijkste uitkomsten: verschillen tussen bedrijven met en zonder IT-dienstverlener

Doelgroep	Met ITD	Zonder ITD	n
ZZP	9%	81%	409
MKB	64%	36%	357
Bedrijfsgrootte MKB			
2 personen	47%	53%	43
3 t/m 5 personen	73%*	27%	97
6 t/m 10 personen	66%	34%	118
11 t/m 25 personen	62%	38%	99

*Significant hoger dan bedrijfsgrootte 2 personen

- De zzp'ers maken in vergelijking met mkb'ers weinig gebruik van IT-dienstverlening.
- De bedrijfsgrootte 3-5 personen geeft het vaakst aan (73%) gebruik te maken van een IT-dienstverlener. Dit percentage is significant hoger dan bedrijven van 2 personen.

Sectoren met en zonder ITD

Belangrijkste uitkomsten: verschillen tussen bedrijven met en zonder IT-dienstverlener

Sector	Met ITD	Zonder ITD	ZZP	MKB	n
Verhuur en handel van onroerend goed	67%	33%	11%	89%	30
Bouwnijverheid	60%	40%	38%	62%	47
Financiële dienstverlening	54%	46%	38%	62%	50
Handel, vervoer en horeca	42%	58%	41%	59%	97
Cultuur en recreatie	30%	70%	63%	37%	63
Overheid en zorg	30%	70%	66%	34%	90
Zakelijke dienstverlening	28%	72%	61%	39%	127
Informatie en communicatie	23%	77%	47%	53%	88
Overige diensten	23%	77%	74%	36%	142

- De sector 'onroerend goed' maakt het vaakst gebruik van een IT-dienstverlener (67%), gevolgd door 'bouwnijverheid' en 'financiële dienstverlening' met 60% en 54%.
- 'Overige diensten', 'informatie en communicatie' en 'zakelijke dienstverlening' besteden het minst vaak ict-werkzaamheden uit.
- De sector 'overige diensten' bevat verhoudingsgewijs het meeste zzp'ers.

Opvallende verschillen doelgroepen met en zonder ITD

Belangrijkste uitkomsten: verschillen tussen bedrijven met en zonder it-dienstverlener

Maatregel	Doelgroep	Ja	Nee	Weet ik niet
Getest of back-up werkt	ZZP zonder ITD	57%	39%	5%
	ZZP met ITD	26%	59%	15%
Risicoanalyse gemaakt	ZZP zonder ITD	30%	65%	5%
	ZZP met ITD	8%	72%	21%
Bellijst voor digitale noodsituatie	MKB zonder ITD	50%	39%	11%
	MKB met ITD	70%	25%	5%
Geregeld een back-up maken	MKB zonder ITD	53%	31%	17%
	MKB met ITD	67%	24%	10%

- Zzp'ers zonder ITD geven ruim twee keer zo vaak aan getest te hebben of een back-up van belangrijke bedrijfsgegevens werkt (57% zonder ITD vs. 26% met ITD).
- Zzp'ers zonder ITD hebben ook vaker een risicoanalyse van de digitale veiligheid gemaakt dan zzp'ers met ITD (30% vs. 8%).
- 50% van de mkb'ers zonder ITD geeft aan een bellijst te hebben voor een digitale noodsituatie tegen 70% van de mkb'ers met ITD.
- Mkb'ers met ITD maken ook vaker geregeld een back-up van de bedrijfsgegevens dan mkb'ers zonder ITD (67% vs. 53%).

Betere naleving maatregelen door mkb'ers; zzp'ers zonder IT-dienstverlener scoren een stuk hoger dan zzp'ers met ITD

Belangrijkste uitkomsten: verschillen tussen bedrijven met en zonder IT-dienstverlener

Doelgroep	Gemiddelde score	Vershil gemiddelde scores
Zzp	57%	11%
Mkb	66%	
Zzp zonder ITD	58%	12%
Zzp met ITD	46%	
Mkb zonder ITD	68%	2%
Mkb met ITD	66%	

- Zzp'ers scoren gemiddeld lager op alle maatregelen dan het mkb'ers (57% vs. 66%).
- Opvallend is ook dat de zzp'ers zonder ITD gemiddeld 12 procentpunten hoger scoren dan zzp'ers met ITD. Daarentegen scoort mkb'ers zonder ITD gemiddeld slechts 2% hoger dan mkb'ers met ITD.

Algemene resultaten

Eerst volgen de totalen van de zzp'ers en het mkb'ers.

Daarna worden de twee bedrijfsvormen uitgesplitst in mét en zonder IT-dienstverlener

← Let op! Het gewenste antwoord op deze vraag is 'nee'.

Mkb totaal

Draait er antivirussoftware op alle apparaten waar dat mogelijk is? 85% Ja, 10% Nee, 4% Weet ik niet

Weten jij en je collega's phishing te herkennen? 82% Ja, 13% Nee, 5% Weet ik niet

Wordt er geregeld (dagelijks of wekelijks) een back-up gemaakt van de belangrijkste bedrijfsgegevens? 77% Ja, 15% Nee, 8% Weet ik niet

Heb je al eens getest of jouw back-up goed werkt? 66% Ja, 22% Nee, 11% Weet ik niet

Beschik je over een belijst met daarop de telefoonnummers voor een digitale noodsituatie? 62% Ja, 30% Nee, 8% Weet ik niet

Log je in 2 stappen in bij belangrijke bedrijfsapplicaties zoals e-mail, administratie of netwerkschijf? 60% Ja, 37% Nee, 3% Weet ik niet

Staat automatisch updaten aan op alle met internet verbonden apparaten binnen je organisatie? 67% Ja, 23% Nee, 10% Weet ik niet

Weet je zeker dat jouw e-mailbeveiliging voldoet aan de meest recente standaarden? 66% Ja, 16% Nee, 17% Weet ik niet

Weet je welke apparaten en applicaties er in gebruik zijn? 78% Ja, 15% Nee, 7% Weet ik niet

Wordt er geregeld (dagelijks of wekelijks) een back-up gemaakt van de netwerkconfiguratie? 62% Ja, 24% Nee, 14% Weet ik niet

Zijn belangrijke gegevens op mobiele apparatuur (bijvoorbeeld laptops en telefoons) versleuteld? 61% Ja, 27% Nee, 11% Weet ik niet

Is er vastgelegd wie toegang heeft tot welke bedrijfsinformatie? 67% Ja, 25% Nee, 8% Weet ik niet

Is er een procedure om medewerkers bij uitdiensttreding ook weer af te sluiten van de toegang tot bedrijfsinformatie? 67% Ja, 26% Nee, 7% Weet ik niet

Mogen collega's zelf software installeren? 35% Ja, 61% Nee, 4% Weet ik niet

Gebruiken jij en je collega's eigen persoonsgebonden accounts om in te loggen op applicaties? 71% Ja, 24% Nee, 4% Weet ik niet

Is de domeinnaam van je organisatie goed beveiligd? 80% Ja, 11% Nee, 9% Weet ik niet

Staan macro's in alle kantoorapplicaties uitgeschakeld tenzij ze noodzakelijk zijn? 55% Ja, 21% Nee, 24% Weet ik niet

Is logging ingeschakeld op alle bedrijfssystemen? 57% Ja, 22% Nee, 21% Weet ik niet

Wordt er binnen je organisatie nagedacht over netwerksegmentatie? 43% Ja, 38% Nee, 18% Weet ik niet

■ Ja

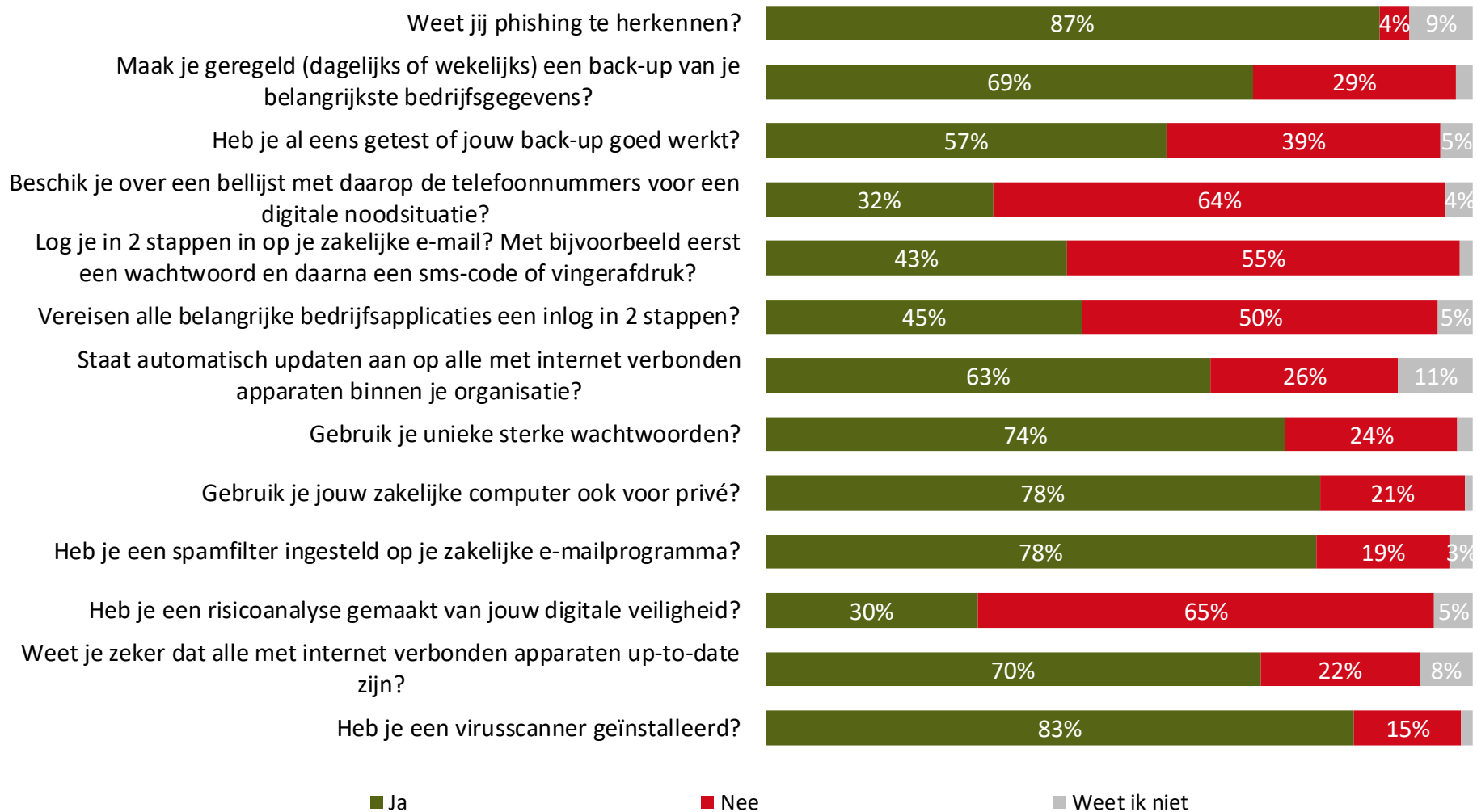
■ Nee

■ Weet ik niet

← Let op! Het gewenste antwoord op deze vraag is 'nee'.

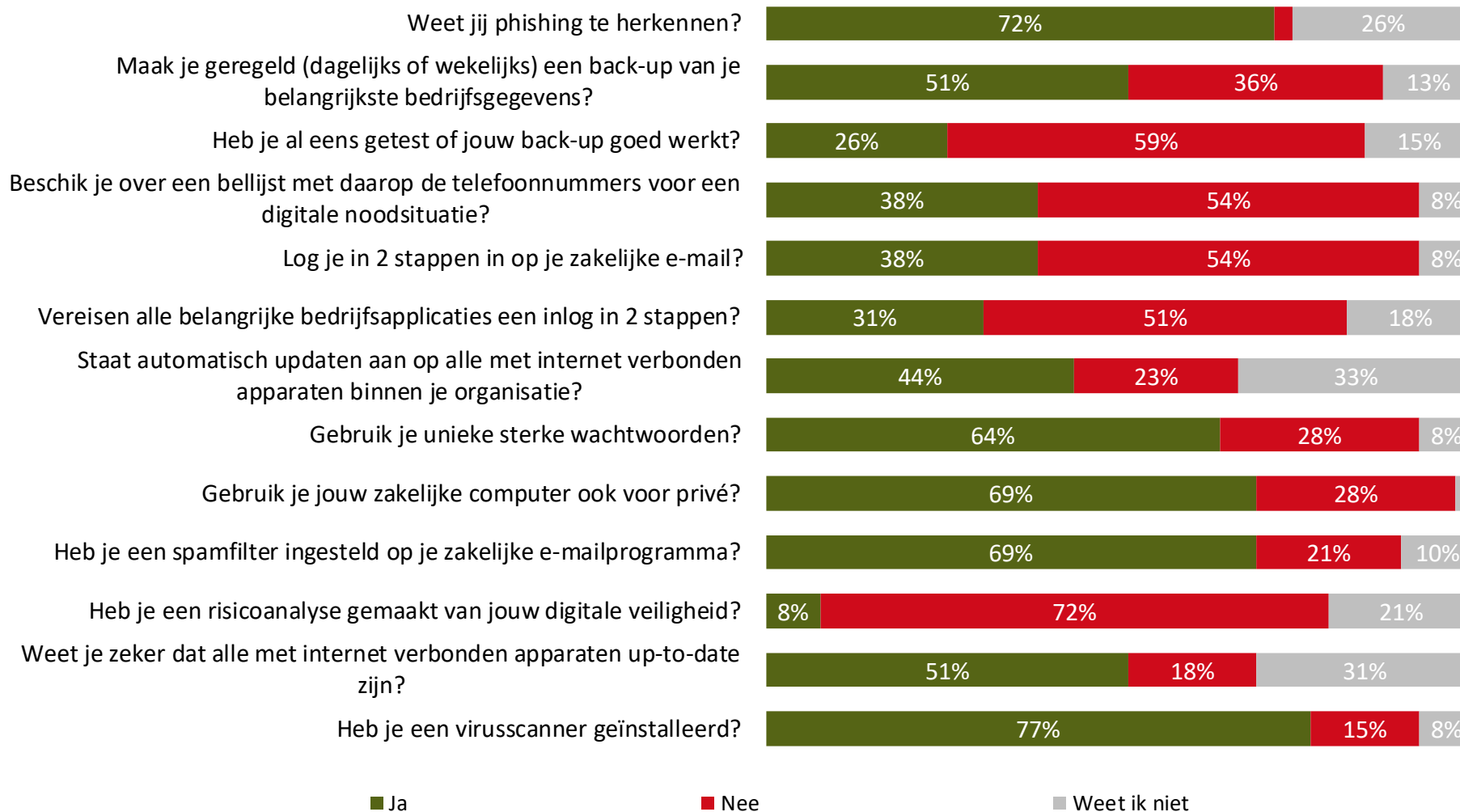

Zzp zonder ITD

← Let op! Het gewenste antwoord op deze vraag is 'nee'.

← Let op! Het gewenste antwoord op deze vraag is 'nee'.

Mkb zonder ITD

Let op! Het gewenste antwoord op deze vraag is 'nee'.

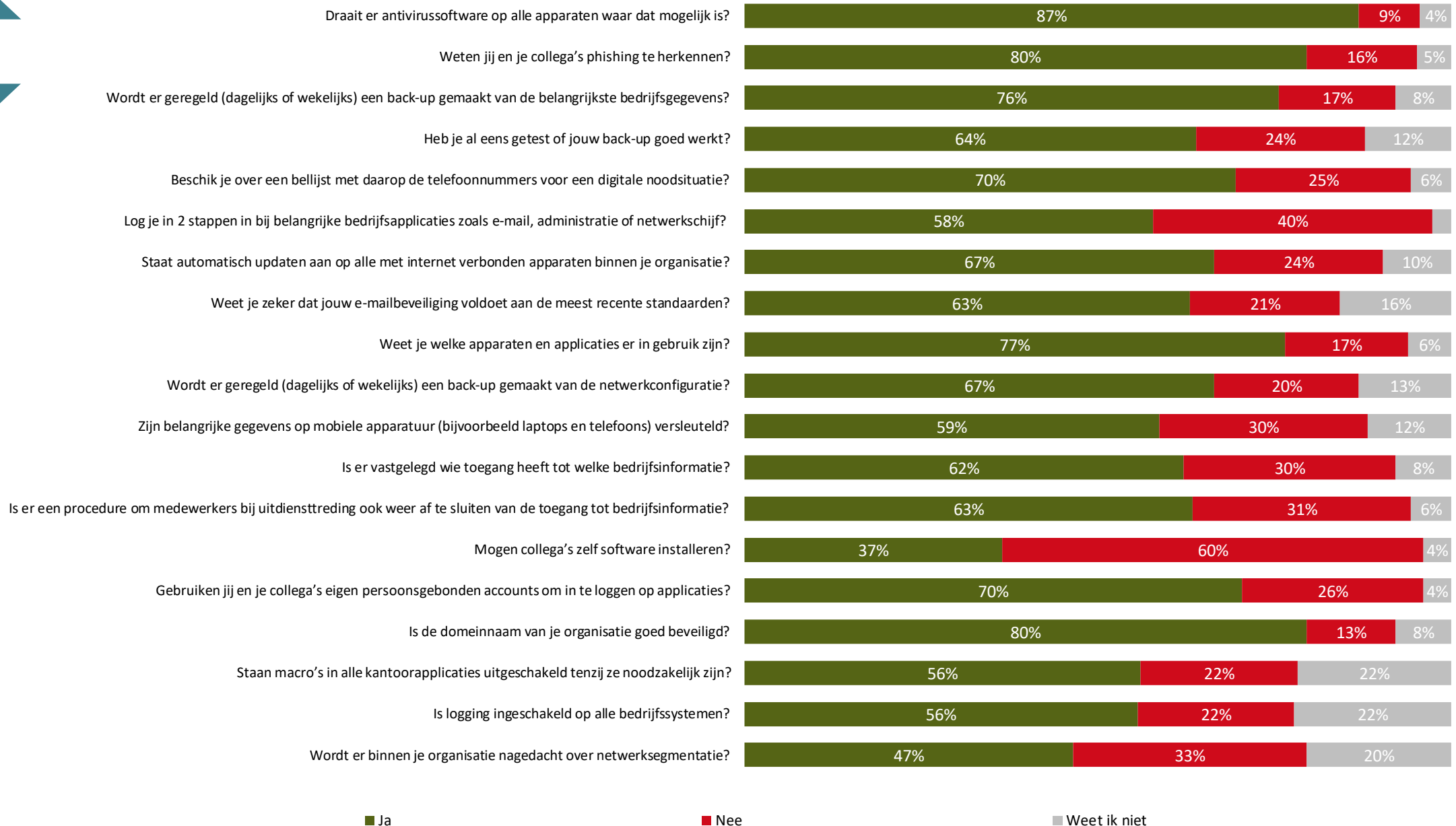
■ Ja

■ Nee

■ Weet ik niet

Mkb met ITD

Let op! Het gewenste antwoord op deze vraag is 'nee'.

Onderzoeksverantwoording

Methode	Online vragenlijst Uitnodiging en reminder per e-mail
Doelgroep en steekproef	<p>Doelgroep: ZZP en MKB (tot 25 medewerkers) in Nederland.</p> <p>Steekproefkader: Dynata de vaste panelpartner van MarketResponse</p> <p>Steekproef: netto 766 respondenten</p> <ul style="list-style-type: none">• Doelgroep ZZP zonder ITD : netto 370 respondenten• Doelgroep ZZP met ITD: netto 39 respondenten• Doelgroep MKB zonder ITD: netto 127 respondenten• Doelgroep MKB met ITD: netto 230 respondenten <p>De steekproef is afkomstig uit een breed en zorgvuldig geworven panel en is behoorlijk in lijn met de populatie op de controleerbare kenmerken bedrijfsgrootte en sector. Hiermee stelt deze steekproef ons in staat om betrouwbare uitspraken te doen over de deelgroepen mkb en zpz met een betrouwbaarheidsmarge van +/- 5%.</p>
Vragenlijst	<p>Kenmerken: respondentvriendelijk en geoptimaliseerd voor mobiel</p> <p>Invultijd: 4 minuten (circa 21 gesloten vragen)</p>

MARKET RESPONSE

marketresponse.nl